

Tormod Henning Henningsen
Brattholtet 11
9414 HARSTAD

Saksbehandler, innvalgstelefon
Elisabeth Nesheim-Hauge, 75531606

Endret tillatelse til utsetting av lutzgran og sibirlerk - 97/4 - Vestvågøy kommune

Vi viser til søknad av 11. mai om utsetting av lutzgran og sibirlerk til skogbruksformål, på eiendom 97/4 i Vestvågøy kommune, samt tillatelse av 16.06.22 og klage av 06.08.22.

Vedtak

Statsforvalteren finner klagen begrunnet og endrer vedtak av 16.06.22. Tormod Henningsen gis med dette tillatelse til utsetting av inntil 2000 lutzgran og 500 sibirlerk, totalt 2500 planter, til skogproduksjon på eiendom med gnr/bnr. 97/4 i Vestvågøy kommune, på område avmerket i kart vedlagt søknad. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål, jfr. naturmangfoldloven § 30.

Det er på bakgrunn av klagers bemerkninger satt flere og strengere vilkår for tillatelsen. Dette for å være føre-var, og for å hindre eventuelle negative virkninger på naturen. Forutsatt at vilkårene følges mener vi at tiltaket gir liten eller ingen negativ effekt på naturmangfoldet, og vår samlede vurdering er derfor at tiltaket kan tillates.

Vilkår for tillatelsen:

- Søker plikter å begrense spredning av lutzgran og sibirlerk fra utsettingsområdet. Spredning innen egen eiendom må fjernes av søker. Ved spredning til andre eiendommer må søker om mulig innhente grunneiers samtykke og deretter fjerne spredningen. Hvis eier av annen eiendom ikke tillater fjerning, må spredningen meldes til Statsforvalteren.
- Søker skal fjerne individer spredt til Limyran fra omsøkte felt minst hvert 5. år.
- Ved en eventuell overdragelse av eiendom må ny grunneier informeres om tillatelsen og vilkårene som er satt.
- Bestandet skal avvirkes senest ved økonomisk hogstmodenhets alder. Det skal ikke settes igjen trær (frøtrær) for naturlig foryngelse når bestandet hogges¹.
- Planting, hogst og utfrakt skal ikke gjøres på en måte som fører til skade på elva, myra og tilhørende dyre- og planteliv. Det skal være et minst 6 meter bredt naturlig vegetasjonsbelte mot Vendalselva.

¹ Jfr. forskrift om utsetting av utenlandske treslag § 8

- Virksomheten/søker skal ha internkontroll. Internkontroll er ordninger som sikrer at søker og eventuelt ansatte har kunnskap om reglene i forskriften, og rutiner som sikrer at forskrift og vilkår blir overholdt. Internkontroll skal vises til ansvarlig myndighet ved forespørsel². Statsforvalteren kan kontrollere at tiltaket er utført etter forutsetningene i tillatelsen³.
- Utplantingen må være gjennomført innen 31.12.2026.

Klagerett

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen er tre uker etter at dette vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom Statsforvalteren i Nordland.

Bakgrunn

Saken gjelder tillatelse til utsetting av totalt 2500 planter med lutzgran og sibirlerk til skogproduksjon på eiendom 97/4 i Vestvågøy. Utplantingen skal skje på et avgrenset areal som i søknaden er oppgitt til 12 daa. Området er nærmere definert i kart vedlagt søknaden. Arealet er tidligere plantet med sitkagran og bakgrunnen for utplanting oppgis å være replanting etter at granplantene ble oppspist av geit. I epost av 16.05.22 opplyser du at det tidligere er plantet norsk gran, deretter sitkagran i feltet. Det står nå bare noen få planter av norsk gran og sitka igjen i feltet. Det oppgis i søknaden at det er myr i hovedvindretningen, og at det ikke er grunn til å tro at det vil bli spredning fra plantefeltet. Du opplyser om at eventuelt spredte individer vil bli fjernet.

I vårt vedtak av 16.06.22 ga vi tillatelse til utplanting av lutzgran og sibirlerk. Bakgrunnen for vedtaket var at omsøkte lokalitet har blitt tilplantet i to omganger tidligere, med norsk gran og sitkagran, vi antok derfor at det ikke var betydelige naturverdier i selve plantefeltet. Vi fant heller ikke truede naturverdier i nærheten av plantefeltet som er sårbare for spredning av fremmede treslag. Vi vurderte sjansen for langdistansespredning som lav i flere retninger på grunn av terrengets beskaffenhet, med innsjø og hei-/fjellområder som vil begrense spredning. Da det søkes om replanting, samt at sibirlerk har lavere økologisk risiko, vurderte vi at den samla belastningen i området ikke vil øke. For å være føre-var, og for å hindre eventuelle negative virkninger på naturen, ble det satt en del vilkår for tillatelsen. Forutsatt at disse vilkårene ble fulgt mente vi at tiltaket ga liten negativ effekt på naturmangfoldet, og vår samla vurdering var derfor at tiltaket kunne tillates uten vesentlig uheldige følger for det biologiske mangfold i omkringliggende områder.

I klagebrev av 06.08.22 ba Naturvernforbundet, SABIMA og WWF-Norge om at tillatelsen til planting på eiendom 97/4 i Vestvågøy ble omgjort til avslag. Klager kom blant annet med ny informasjon om potensialet for trua naturtyper i området, inkludert opplysning om at det om at det er grunn til å tro at Limyran er en nedbørsmyr (NT) med et parti med terrengdekkende myr (VU). Klager påpeker også viktigheten av vegetasjonsbeltet langs elva, samt at elv og myr kan ta skade ved utfrakt av tømmeret i fremtiden. Klager har også kommentert potensialet for påvirkning på trua arter og naturtyper, den samla belastningen av tiltaket, historikken for planting på området, vindspredning og Artsdatabankens risikovurdering av sibirlerk.

Du ble ved vårt brev av 12.08.22 varslet om klagen, og gitt anledning til å uttale deg. Vi har ikke mottatt noen uttalelse.

² Jfr. forskrift om utsetting av utenlandske treslag § 10

³ Jfr. forskrift om utsetting av utenlandske treslag § 11

Om vilkårene for å klage og behandling av klage

Klagerett

Enkeltvedtak kan i henhold til forvaltningsloven § 28 påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse i saken. Naturvernforbundet, SABIMA og WWF-Norge er alle organisasjoner som har i sitt formål eller naturlig virkeområde å ivareta interesser som vedtaket gjelder, og de har derfor rettslig klageinteresse i saken.

Klagefrist

Fristen for å klage er tre uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part, se forvaltningsloven § 29. For den som ikke har mottatt underretning om vedtaket, løper fristen fra det tidspunkt han har fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtaket.

Foreløpig klage ble mottatt her 5. juli 2022, innenfor tre uker fra vedtaket 16. juni 2022. Det er derfor på det rene at klagefristen er overholdt. Endelig klage ble fremmet 6. august 2022, innenfor den frist som ble satt i vårt brev av 6. juli 2022.

Saksforberedelsen i klagesak

Regler om saksforberedelsen i klagesak er gitt i forvaltningsloven § 33. Som underinstans kan vi i henhold til bestemmelsens andre ledd oppheve eller endre vedtaket dersom vi finner klagen begrunnet.

Lovgrunnlaget

Utsetting av utenlandske treslag krever tillatelse fra ansvarlig myndighet. Etter naturmangfoldloven § 30 kan tillatelse ikke gis hvis det er grunn til å anta at utsettingen vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfold.

Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål ble fastsatt ved kongelig resolusjon den 25. mai 2012 med hjemmel i naturmangfoldloven. Miljødirektoratet er ansvarlig myndighet etter forskriften, men Statsforvalteren har fått delegert myndighet til å behandle søknader og gi tillatelser. Forskriftens formål er beskrevet i § 2 og er å hindre at utsetting av utenlandske treslag medfører eller kan medføre uheldige følger for naturmangfoldet.

Vannressursloven har en egen bestemmelse om bevaring av kantvegetasjonen langs vassdrag i § 11: Langs bredden av vassdrag med årssikker vannføring skal det opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr. Denne regelen gjelder likevel ikke for byggverk som står i nødvendig sammenheng med vassdraget, eller hvor det trengs åpning for å sikre tilgang til vassdraget. Grunneieren, tiltakshavere og berørte fagmyndigheter, kan kreve at kommunen fastsetter bredden på beltet. Bredden kan også fastsettes i rettslig bindende planer etter plan- og bygningsloven. Vassdragsmyndigheten kan i særlige tilfeller frita for kravet i første ledd.

Miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 – 12 ligger til grunn for vår vurdering, deriblant føre-var-prinsippet og prinsippet om samlet belastning.

Begrunnelse

Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål skal hindre at planting av utenlandske treslag påvirker mangfoldet i naturen negativt. Statsforvalteren har derfor vurdert mulige naturverdier i selve plantefeltene, og om man kan forvente spredning av lutzgran og sibirlerk som kan gi uheldige følger for spesielle naturverdier (viktige naturtyper, verneområder eller forekomst av rødlistearter) i områdene rundt plantefeltene.

Vi viser til vårt vedtak av 16. juni 2022 når det gjelder generell informasjon om spredningsrisiko for lutzgran og sibirlerk, samt skogfaglig vurdering.

Om området for utplanting og vurdering av klagen:

Det omsøkte plantefeltet ligger på eiendommen 97/4 i Vestvågøy kommune. I nordvest av plantefeltet ligger Limyran, før en møter på Innerpollen. Resten av området er mer eller mindre skjermet fra omkringliggende fjell, særlig i sørvest. I sør og øst er det for det meste oppdyrkede områder. Ifølge gårdsaktivitet i Vestvågøy er det plantet over 100 daa sitkagran og omtrent 16 dekar lutzgran innen 900 meter fra det omsøkte plantefeltet.

De omsøkte plantefelta har sannsynligvis tidligere vært myr, men har vært drenert og planta med skog. Nå preger kratt og gjenstående plantede norsk gran og sitkagran feltene. Det er ikke registrert forekomster av verdifull natur som er sårbar for spredning av utenlandske treslag på eller ved omsøkte plantefeltet. Limyran vil være særlig utsatt for spredning, da hovedtyngden av spredning skjer nært plantefeltet. Det vil være ekstra viktig å fjerne spredte individer tidlig på myrområdet, slik at trærne ikke blir så store at de kan påvirke fuktighetsnivået i myra.

I klagebrev av 06.08.22 informeres det om at det er grunn til å tro at Limyran er en nedbørsmyr (NT) med et parti med terrengdekkende myr (VU). Berggrunnen i området er kalkfattig, men klager informere om at NGU sitt kart viser at Limyran var havbunn etter siste istid. En kan dermed ikke se bort fra at det for eksempel finnes skjellsandforekomster i området, noe som kan være grunnlag for rødlista arter. Klager minner også på at det i Artsobservasjoner er registrert én mulig hekkende storspove i nærheten av myra. En kan ikke vurdere det generelle fuglelivet knyttet til myra basert på en enslig registrering som er koblet til et jordbruksareal i nærheten. Allikevel kan en anta at det på et eller annet vis er rødlistede fuglearter knyttet til myra. Det er ikke foretatt kartlegging på myra, men med de vurderinger som er gjort og oversendt av klager velger vi å endre vedtaket. Med bakgrunn i føre-var-prinsippet⁴ er det satt vilkår om fjerning av planter spredt til Limyran hvert 5. år. Dette skal sikre at eventuell spredning ikke fører til utskygging av planter, påvirkning på fuglelivet og endringer i fuktighetsnivå i myra.

I klagebrev vurderes det også om noe av områdene rundt elva kan være flomskogsmark (VU), semi-naturlig eng (VU) eller andre naturtyper. Det er ikke foretatt kartlegging på området, og det er større usikkerhet rundt naturtypene her.

Det omsøkte plantefeltet har nå en del lauvtrær i tillegg til de gjenværende granene fra tidligere planting. Ved hjelp av foto fra området kan en se at det har kommet opp såpass mye lauvskog at det sannsynligvis må ryddes noe før replanting. Med bakgrunn i foto, samt at området har vært beitet av geiter frem til gjerde ble satt opp i 1995, kan en anta at lauvskogen består av ung bjørkeskog/kratt.

I NVE sin veileder om kantvegetasjon langs vassdrag⁵ er det presisert at tilplanting av skog ikke er forenelig med kravet i Vannressursloven om at det langs bredden av vassdrag med årssikker vannføring skal opprettholde et begrenset naturlig vegetasjonsbelte⁶. Det betyr at det må settes av et naturlig vegetasjonsbelte mot elva der det ikke plantes utenlandske treslag. De omsøkte plantefeltene ligger på nordsiden av Vendalselva (Handbergselva), som er gyte-/oppvekstelv for sjørretbestanden i Borgevassdraget. Fisk og andre vannlevende organismer er avhengig av et naturlig vegetasjonsbelte langs elva, blant annet som kilde til næring, skjul og skygge. Gyteelvene i Borgevassdraget, inkludert Vendalsjordelva (Handbergselva), er kartlagt to ganger tidligere, først av

⁴ Naturmangfoldloven § 9

⁵ Norges vassdrags- og energidirektorat 2019. Veileder nr 2-2019. Kantvegetasjon langs vassdrag

⁶ Vannressursloven § 11

Nordnorske ferskvannsbiologer i 2001⁷ og sist av Naturtjenester i Nord i 2021. Ut fra flybilder måles Vendalsjordelva (Handbergselva) på den aktuelle strekningen til en gjennomsnittsbredde på omtrent 4 meter. Vår vurdering er at det må opprettholdes et omtrent 6 meter bredt naturlig vegetasjonsbelte langs begge sider av elva for å kunne ivareta den økologiske funksjonen til kantvegetasjonen.

Samla vurdering:

Det er ikke noen naturforekomster med registrert verdi i nærheten av det omsøkte plantefeltet. På bakgrunn av terrengets beskaffenhet, med hei-/fjellområder som vil begrense spredning, anser vi risikoen for langdistansespredning som relativt lav. Risikoen for etablering av planter via kortdistansespredning er begrenset, da etablering av lutzgran og sibirlerk er begrenset på myr, og gjengroing er lite sannsynlig. En kan allikevel ikke utelukke spredning til myra, og for å være føre-var er det satt vilkår om fjerning av planter spredt til Limyran.

En søknad som innebærer et skifte av treslag, vil normalt sett ha høyere terskel for innvilgelse enn der det handler om en forynging av samme treslag i etterkant av hogst. Søknaden innebærer et slags treslagsskifte fra bjørk til lutzgran og sibirlerk, men da dette gjelder et gjengrodd, tidligere plantefelt, ser vi ikke at det vil medføre vesentlige uheldige følger for naturmangfoldet.

Det er allerede et stort antall daa med utenlandske treslag innen kort avstand fra omsøkte plantefelt, og med bakgrunn i omsøkte areal ser vi ikke at utplantingen av lutzgran og sibirlerk vil gi en økt samla belastning i nærområdet.

Statsforvalteren tar klage på tillatelse av 16.06.22 delvis til følge. Det er på bakgrunn av klagers bemerkninger satt flere og strengere vilkår for tillatelsen. Dette for å være føre-var, og for å hindre eventuelle negative virkninger på naturen.

Forutsatt at vilkårene følges mener vi at tiltaket gir liten eller ingen negativ effekt på naturmangfoldet, og vår samlede vurdering er derfor at tiltaket kan tillates.

Forvaltningstiltak

Negative virkninger av utenlandske treslag kan i noen tilfeller først komme til syne etter mange år som viltvoksende. Forskriften om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål krever at den som er ansvarlig for utsettingen skal opptre aktsomt, og handle dersom det utenlandske treslaget spres utenfor plantefeltet⁸. Det er tiltakshaver som må dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet⁹. Dette omfatter tilsyn og fjerning av trær som eventuelt sprer seg ut fra feltet. Naturmangfoldloven krever også miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder¹⁰. Dette innebærer at planting og hogst må gjennomføres på en slik måte at naturen rundt ikke skades unødvendig.

Vilkårene som er gitt er minstekrav for hindring av spredning fra plantefeltet. Det er også en del andre tiltak en kan gjøre for å hindre spredning og begrense den negative effekten på naturen. I ditt tilfelle kan det for eksempel være aktuelt å sette igjen lauvtrær, spesielt rogn og/eller selje, med tanke på mat til skogvilt og insekter. Andre tiltak som kan hjelpe med hindring av spredning kan en finne i veileder til *Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål*.

⁷ Lisbeth Jørgensen og Øyvind Kanstad Hanssen 2001. Fiskeribiologiske undersøkelser i Borge- og Farstadvassdragene, Vestvågøy kommune

⁸ Forskrift om utsetting av utenlandske treslag § 8-10

⁹ Naturmangfoldloven § 11

¹⁰ Naturmangfoldloven § 12

Med hilsen

Mia Marthinus Husdal (e.f.)
underdirektør

Elisabeth Nesheim-Hauge
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Sortland kommune

Postboks 117

8401

Sortland